

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЈЕВО Д.О.О.**

36000 КРАЈЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs

БИЛТЕН

БРОЈ 2/ФЕБРУАР 2020.

ГОДИНА XII

БИЛТЕН БРОЈ 2/ФЕБРУАР 2020.

С а д р ж а ј:

- ◆ РАК РАНЕ - Владимир Костић, дипл. инж.
- ◆ ХИГИЈЕНА ОБЈЕКТА ЗА ДРЖАЊЕ ЖИВОТИЊА - Љиљана Неранџић, дипл.инж.
- ◆ ОПТИМАЛНА ИСХРАНА ВОЂАКА - Мирјана Остојић, дипл. инж.
- ◆ ОБИЧНА КРУШКИНА БУВА - Јелена Грбић, дипл. инж.
- ◆ ТРИПСИ У ЗАШТИЂЕНОМ ПРОСТОРУ - Бранко Галовић, дипл. инж.
- ◆ УДРУЖЕЊА - Марко Богојевић, дипл. инж.

ТИРАЖ: 300 примерака

РАК РАНЕ (Nectria galligena)

Рак ране проузрокује бактерија *Nectria galligena*.

На кори стбала и гранама јабуке образују се мање угнуте пеге које се шири, захватајући нове делове коре и дрво. У даљем току развоја болести, оболела места поцрне и распадају се, стварајући дубоке ране оивичене израслинама.

Постоје два облика рака: откривен и покривен.

У откривеног рака ране су отворене са поцрнелим дрветом, по ивици су поређане израслине. У покриеног рака ране су скоро потпуно покривене израслинама осим узаног отвора. На јабукама се јављају два облика.

Рак ране јабуке је распрострањен по старијим и запуштеним засадима на измрзлих деловима воћака, по воћкама које се гаји на лошем земљишту, као и по воћкама које су напале болести и штеточине.

Оболеле воћке дају мањи принос и лош квалитет плодова. Временом се суше, прво гранчиће и гране, а затим цела стабла.

У развојном циклусу гливе постоје два стадијума: аскусни и конидијски.

Перитеције се образују у цревнксатим стомама. Оне су округласте или благо овалне, сјајно црвене а потом мрке. Конидије се образују у пролеће директно на мицелијама или стомама. Оне су повијене, цилиндричне и вишећелијске.

Интензитет напада се оцењује прегледом лишћа, плодова, стабла, грана и гранчица. Прегледом лишћа и

плодова утврђује се проценат заражености. На стаблу се зараза оцењује према скали од 0 до 4 или од 0 до 9.

Као превентивна мера се препоручује да се млади засади не подижу у близини старих, запуштених воћњака. Засади се не ђубре преобилно азотом. Најважнија директан мера је правовремено одстрањивање заражених делова воћака тестером, а не ножем. Одстрањени заражени делови воћака се обавезно спаљују!

Владимир Костић, дипл. инж.

ХИГИЈЕНА ОБЈЕКТА ЗА ДРЖАЊЕ ЖИВОТИЊА

Одржавање хигијене објеката за држање животиња важна је зоохигијенска мера првенствено због превентивног деловања на смањење броја микроорганизама, као и потенцијалних узрочника загађења простора, опреме, предмета хране и воде у објекту.

Испуњавање тог стандарда зависи највише од самог фармера односи ли се одговорно према добробити животиња. Хигијена се односи на држање негу и храњење животиња. Начин како држите животиње слободно или везано у објектима или на паши, храните ли их биљним хранивима или им убацујете месно коштано брашно, дајете ли им довољне количине чисте воде, имате ли ветеринара са којим се консултујете око редовног вакцинисања, карантина за животиње које су болесне, поштујете ли карантин када уводите нове животиње, шта радите са угинулим животињама све то спада у хигијену. Основна хигијена подразумева одржавање објекта чистим, кречење, вентилација, изношење стајског ђубрива да не би било амонијака.

Добробит животиња заснива се на концепту пет слобода:

1. Слобода од глади и жеђи – што значи у сваком тренутку доступност свеже воде и хране која ће одржавати животињу здравом и снажном;
2. Слободу од бола повреда и болести -

што значи осигурање станишта у којем се животиња не може повредити себе и друге животиње, превенцијом и правовременом дијагностиком и лечењем;

3. Слободу од страх и стреса - забраном физичког или психичког злостављања од стране човека или других животиња;

4. Слободу од неудобности – осигуравањем довољно простора за нормалне ставове тела приликом храњења и одмарања;

5. Слободу за манифестовање природног понашања довољно простора за кретање и за контакт са другим животињама исте врсте.

Сирово млеко јесте природни секрет млечне жлезде добивено редовном и непрекидном мужом. Сирово млеко мора имати својеврстан изглед, боју, мирис и укус. Сирово млеко мора најкасније два сата након муже да се охлади на одређеној температури највише до +6 степени целзијуса. Млеко мора задовољити следећим захтевима:

Да садржи најмање 3,2% мм, да садржи 3,0% протеина, да садржи 8,5% суве материје, да му густина буде 1,028-1,034г /цм на тем н+од 20 цел, Пх вредност 6,5-6,7, тачка леђења не већа од 0,517 резултат алкохолне пробе са 72% етил алкохола буде негативан.

Број соматских ћелија у млеку може произвођачима бити од велике

ОПТИМАЛНА ИСХРАНА ВОЂАКА

помоћи код раног откривања обољења вимена. Свакво повећање броја соматских ћелија у млеку не значи нужно да крава има маститис, а мали број соматских ћелија не значи да је виме здраво.

Љиљана Неранџић, дипл. инж.

Оптимална исхрана биљака подразумева снабдевеност биљака хранљивим елементима потребним за формирање и раст вегетативних и генеративних органа. Макроелементи су они елементи за којима биљка има највеће потребе. Ову групу чине примарни макроелементи, азот (N), фосфор (P), калијум (K), и секундарни макроелементи магнезијум (Mg), калцијум (Ca) и сумпор (S). Циљ оптималне минералне исхране јесте да се допуни разлика између потребе биљака и могућности земљишта да опскрби биљку са појединим хранивом. Оптимална количина додатих хранива је битна да са једне стране у потпуности задовољава потребе биљака, а са друге стране не оставља вишак у земљишту. Додавањем прекомерне количине хранива стварају се непотребни вишкови хранива у земљишту.

Како би се одредила количина хранива коју треба унети преко органских и/или минералних ђубрива потребно је знати стање сваког хранива у земљишту. Информације о стању хранива у земљишту добија се агрохемијском анализом земљишта

Узимање узорка земљишта за агрохемијску анализу обавља се дијагонално или цик – цак по путањи замишљеног слова W, које покрива целу површину. Приликом узимања узорка потребно је водити рачуна да се увек ради са чистим ашовом, тако

да на њему нема задржане земље од претходно узетог узорка. Најподесније време за узимање узорака је интервал после жетве (бербе), па до момента док се не изврши прво ђубрење.

Једна од основних агротехничких мера у савременим воћарској производњи је ђубрење. Оптимално је да се у воћњак унесе количина од 400-800 kg/ha комплексних минералних ђубрива, у зависности од агрохемијске анализе земљишта - нивоа основних хранљивих елемената у земљишту, старости воћњака. Користити минерална ђубрива која у себи садрже веће количине калијума и фосфора, а мањи проценат азота, а најповољније време за уношење ових ђубрива је у периоду мировања воћњака.

Ђубрење има за циљ повећање приноса и побољшање квалитета плодова, као и поправку физичких, хемијских и биолошких особина земљишта. Оптималан садржај фосфора има значајну улогу у формирању репродуктивних органа и сазревању плодова, садржај калијума утиче на квалитет, боју и крупноћу плода.

У редовном ђубрењу воћњака разликује се ђубрење младих засада и ђубрење засада у роду. Редовно ђубрење дугогодишњих засада минералним ђубривима обавља се два или три пута годишње.

У пролећном ђубрењу уноси се азот,

препорука је да азот треба уносити пред кретање вегетације као и у току вегетационог периода. Поред азотних ђубрива, приликом прве пролећне прихране земљишта може се употребити и комплексно минерално ђубриво са наглашеним садржајем азота. Прихрана се обавља после заматања плодова крајем априла, азотним или NPK ђубривима са наглашеним азотом.

У случају да се из било ког разлога основно ђубрење не обави у јесен, тада се количина биљних хранива предвиђена за основно ђубрење у јесен и количина за прво пролећно ђубрење уносе у земљиште заједно, приликом прве пролећне обраде земљишта.

Ђубрива се примењују по целој површини засада. изузетно, у засадима ретког склопа или где је реч о појединачним стаблима, додају се у зону око стабала, у површини нешто широј од крошње.

Мирјана Остојић, дипл. инж.

ОБИЧНА КРУШКИНА БУВА

Обична крушкина бува јавља се у свим подручјима где се крушка гаји, сваке године у различитом интензитету. На појаву ове штеточине утиче велики број фактора као што је интензивно ђубрење, наводњавање, резидба и др. Што је интензивнија производња присутна тада су и проблеми са крушкином бувом већи, долази до веће репродуктивности крушкине буве.

За крушкину буву је карактеристична појава сезонског диморфизма, зимска форма имага је крупнија и тамније боје, док је летња форма ситнија и светложуте са нијансом мрке боје. Свеже положена јаја су беле боје, потом примају жуту па наранцасту боју, са доње стране имају петелку. Ларва пролази кроз пет ларвених ступњева, при чему је ларва првог ступња светло жута са црвеним очима и трочланим пипцима, док је ларва задња два ступња зеленкасто смеђе боје, заобљене са изразитим наставцима крила. Луче медну росу да би се заштитиле.

Штете наносе ларве сисајући сокове на младом лишћу и младарима, пупољцима и плодовима, при чему долази до деформације листова, плодова, а касније и некрозе пупољака и плодова. Поред директних штета ларве крушкине буве праве и индиректне штете, излучивањем медне росе, на којој се насељавају гљиве чађавице, услед чега лишће и плодови добијају црну превлаку и такви плодови губе тржишну

вредност.

У зависности од временских услова код нас се јавља 4-5 генерација годишње, монофаг је (храни се искључиво на крушци). Презимљава као имаго зимске форме у засадима крушке на скривеним местима или испод опалог лишћа. Женке полажу јаја већ од средине фебруара на младаре око пупољака, у групицама од 6-10 јаја, када температура пређе 10 степени. Од почетка вегетације женке полажу јаја искључиво на зелене органе крушке у групама (млади неразвијени длакави листићи, врхови избојака, цветне петелке, лице и наличја листова). Ембрионално развиће траје 6-25 дана у зависности од температуре. Имаго зимске форме јавља се до почетка маја, а већ у то време су присутне и летње форме. Од прве декаде септембра почињу се јављати опет зимске форме. Прва јача појава ларви је обично у мају, насељавају врхове избојака, лишће, цветне пупољке и цветове, а касније и плодове.

У циљу контроле обичне крушкине буве препоручује се уравнотежена минерална исхрана, посебно азотом (заливати само када је неопходно). При заснивању засада треба бирати мање бујне сорте, избегавати радикалну резидбу.

Ипак је хемијска мера борбе најчешћа и основна мера. Корекција бројности штеточине се врши прво у јесен ако се у крушику региструју 50 и више имага на 100 отресања. Тада се пре појаве

ТРИПСИ У ЗАШТИЂЕНОМ ПРОСТОРУ

првих зимских мразева и потпуног опадања лишћа примењују препарати на бази а.м. alfa-cipermetrina (Fastac 10-ЕС), bifentrina (Bifenicus, Fobos –ЕС, Talstar 10-ЕС), deltametrina (Decis 2,5-ЕС, Konfuzija) и други. У јануару и фебруару када дневна температура буде 5 ° С и више примењују се бела уља (њихов основни задатак је да замаскираји мирис крушке, чиме се крушкина бува доводи у забуну где да положи јаја). Битно је применити их пре полагања јаја, за ту намену регистровано је више препарата: Velo улје, Galmin, Crveno улје и др.

На почетку вегетације треба пратити динамику полагања јаја и пиљење ларви да би се одредио моменат за њихово сузбијање које треба обавити пре него што крушкина бува формира колоније и почне са лучењем медне росе. У време масовног пиљења ларви примењују се препарати на бази а.м.: abamektina (Abastate, Vertimec 018-ЕС, Kraft, Akaristop) и др. Најбоље је поновити третман након 10-14 дана због развученог периода пиљења ларви.

Јелена Грбић, дипл. инж.

Трипси спадају у полифагне штеточине, хране се на бројним гајеним и коровским биљкама, а највеће штете причињавају на поврћу и цвећу у затвореном простору. Од поврћа нападају: лук, празилук, парадајз, купус, краставац, слату, тиквице и друго поврће. У цвећарству нападају велики број биљних врста: кане, мушкатле, гладиоле, каранфили и др.

Трипси су ситни инсекти, величине од пола милиметра до скоро једног и по центиметра. Тело им је витко, ваљкасто или пљоснато, са јаким спољашњим скелетом црне, жуте или кестењасте боје. Неке врсте немају крила, али код оних које их имају, крила су уска и дуга, са дугачким ресастим длачицама по рубовима. Усни апарат трипса је прилагођен за бодeње и сисање, при чему исисавају биљне сокове.

Најштетније врсте трипса у нашим стакларама и пластеницима су: калифорнијски трипс (*Frankliniella occidentalis*) и дуванов трипс (*Thrips tabaci*).

Калифорнијски трипс је полифагна врста, оштећује многе биљке које се гаје у стакларама. Директну штету изазива на свим деловима биљака, а индиректну као преносилац вируса тачкасте бронзавости парадајза. Изузетно је опасна врста, која брзо развија резистентност на инсектициде, па је потребна посебна пажња при хемијском сузбијању.

Дуванов трипс штете изазива на отвореном и у затвореном простору. То је изразити полифаг, са великим бројем биљака домаћина. Оштећења изазива директно сисањем биљних сокова на цветовима и листовима биљака, и индиректно као преносиоц вируса тачкасте бронзавости парадајза. Популације дувановог трипса су најбројније на гајеним биљкама из фамилије Alliaceae (лук и празилук), затим на купусу, краставцима, парадајзу, салати, а значајну штету изазива на дувану и памуку.

Успешна заштита и уништавање штетних врста трипса у стакленицима, зависи од благовременог уочавања њиховог присуства. Здравствена хигијена је битна за заштиту од трипса, и она се огледа, у одстрањивању биљних остатака, да не би дошло до преживљавања јединки. Правовремена употреба хемијских препарата је битна за успешну заштиту, неким од инсектицида, на бази: malationa, abamektina, alfa-cipermetrina и остали препарати регистровани за сузбијање трипса.

Дуванов трипс

Бранко Галовић, дипл. инж.

Калифорнијски трипс

УДРУЖЕЊА

Удружење јесте добровољна и невладина, недобитна (непрофитна) организација заснована на слободи удруживања више физичких или правних лица, основана ради остваривања и унапређења одређеног заједничког или општег циља и интереса, који нису забрањени Уставом или Законом.

Упис удружења у Регистар је добровољан. Ако је основано без уписа у Регистар, на њега се примењују правна правила о грађанском ортаклуку, а уписом у Регистар удружење стиче статус правног лица који му омогућава да самостално иступа у правном промету, да конкурише за добијање средстава из буџета Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, да ужива одређене царинске повластице итд.

Према новом законском решењу, уместо досадашњих 10, удружење могу основати најмање 3 оснивача од којих најмање 1 мора имати пребивалиште односно седиште на територији Републике Србије. Оснивач удружења као и његов члан може бити и малолетно лице са навршених 14 година живота уз услов да постоји оверена писмена изјава о давању сагласности његовог законског заступника. Такође, нови закон на детаљан начин регулише обавезну садржину оснивачког акта и статута, с тим да удружење овим актима може уредити и друга питања за која сматра да су од значаја за рад удружења.

Закон прописује да удружења могу да стичу имовину на сваки законом дозвољен начин, а предвиђена је и могућност обављања привредне и друге активности којом се стиче добит. Ова активност мора да је наведена у статуту удружења, да је мањег обима и мора служити остварењу непрофитних циљева удружења, што значи да се тако остварена добит удружења не може расподељивати оснивачима, ч л а н о в и м а , д и р е к т о р и м а , запосленима или са њима повезаним лицима. Такође, средства која су удружењу додељена на основу спроведеног јавног конкурса, удружење је дужно да користи искључиво за реализовање одобрених програма. Удружења која користе ова средства морају најмање једном годишње да ставе на увид јавности извештај о свом раду, обиму и начину стицања и коришћења добијених средстава, као и да овај извештај доставе даваоцу средстава.

Уколико удружење престане са радом његова имовина се додељује примаоцу имовине кога је удружење дужно да одреди статутом, с тим што то мора бити домаће непрофитно правно лице које је основано ради остваривања истих или сличних циљева као и само удружење. Уколико то није случај, имовина удружења постаје имовина Републике, а право коришћења припада јединици локалне самоуправе на чијој је територији удружење имало седиште.

Марко Богојевић, дипл. инж.

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА—КВАНТАШКЕ ПИЈАЦЕ ЗА МЕСЕЦ
ФЕБРУАР 2020. ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	125	130	130
Дуња	160	/	/
Јабука-остала	70	35	55
Лимун	125	120	140
Мандарина	125	120	130
Поморанца	90	65	60
Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	185	/	170
Кромпир	45	35	45
Паприка-шиља	240	/	/
Лук црни	45	50	45
Парадајз	155	/	150
Тиквице	170	180	185
Шаргарепа	35	35	40
www.stips.minpolj.gov.rs			

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА—ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ ЗА МЕСЕЦ
ФЕБРУАР 2020. ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	150	150	145
Дуња	200	/	/
Јабука-остала	80	55	65
Лимун	180	150	170
Мандарина	180	140	160
Поморанца	150	95	120
Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	300	/	250
Кромпир	80	55	50
Паприка-шиља	300	/	/
Лук црни	100	70	60
Парадајз	250	/	220
Тиквице	250	235	250
Шаргарепа	90	65	60
www.stips.minpolj.gov.rs			

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**

ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ НА ПИЈАЦАМА ЗА МЕСЕЦ
ФЕБРУАР 2020. ГОДИНЕ

ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (дин/кг)	Тежина/ узраст	Раса	Београд	Краљево	Ниш
Двиске	све тежине	све расе	220	150	/
Јагњад	све тежине	све расе	300	300	300
Јарад	све тежине	све расе	/	200	200
Јунад	350-480 кг	SM	/	/	/
Јунад	>480 кг	све расе	/	/	/
Козе	све тежине	све расе	/	/	105
Краве за клање	све тежине	SM	/	160	/
Крмаче за клање	>130 кг	све расе	/	120	/
Овца	све тежине	све расе	150	130	160
Прасад	16-25 кг	све расе	250	230	210
Телад	80-160 кг	SM	/	450	/
Товљеници	80-120 кг	све расе	170	180	/
Товљеници	>120 кг	све расе	160	140	155
Шиљежад	све тежине	све расе	220	230	/

www.stips.minpolj.gov.rs

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**

AGROPONUDA

BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

ПОНУДА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА

уколико желите да понудите Ваш производ посетите сајт агропонуда или се обратите нама у просторијама ПССС Краљево, Зелена Гора 29.

www.agroponuda.com

**ПОЉОПРИВРЕДНА
САВЕТОДАВНА И СТРУЧНА СЛУЖБА
КРАЉЕВО Д.О.О.**

**36000 КРАЉЕВО, ЗЕЛЕНА ГОРА БР.29
ТЕЛ/ФАХ: 036/315-053, 036/315-054
Е-ПОШТА: pssibar@sbb.rs**
